

Current Global Reviewer

Peer Reviewed Multidisciplinary International Research Journal
PEER REVIEWED & INDEXED JOURNAL

ISSN 2319-8648

Impact Factor - 7.139

Indexed (SJIF)

March 2020

Special Issues- 25 Vol. 2

The Current Issues in Social Sciences in India (CISSI-2020)

Chief Editor
Mr. Arun B. Godam

Guest Chief Editor
Prof. Dr. B. D. Kokate (I/C Principal)

Dr. S. S. Undare (Vice Principal)
Dr. G. A. Mohite (Vice Principal)

Editor
Dr. R. K. Kale

Co-Editors
Dr. S. N. Akulwar
Dr. B. D. Jadhavar
Dr. S. E. Ghumatkar

Balbhim Arts, Science & Commerce College, Beed

CURRENT GLOBAL REVIEWER

Special Issue 25, Vol. 2
March 2020

Peer Reviewed
SJIF

ISSN : 2319 - 8648
Impact Factor : 7.139

Impact Factor – 7.139   ISSN – 2348-7143

Current Global Reviewer

Peer Reviewed Multidisciplinary International Research Journal
PEER REVIEWED & INDEXED JOURNAL

March 2020   Special Issue- 25 Vol. 2

The Current Issues in Social Sciences in India (CISSI-2020)

**Chief Editor
Mr. Arun B. Godam**

**Guest Chief Editor
Prof. Dr. B. D. Kokate (I/C Principal)**

**Dr. S. S. Undare (Vice Principal)
Dr. G. A. Mohite (Vice Principal)**

**Editor
Dr. R. K. Kale**

**Co-Editors
Dr. S. N. Akulwar
Dr. B. D. Jadhavar
Dr. S. E. Ghumatkar**

Balbhim Arts, Science & Commerce College, Beed

Shaurya Publication, Latur

CURRENT GLOBAL REVIEWER

Special Issue 25, Vol. 2
March 2020

Peer Reviewed
SJIF

ISSN : 2319 - 8648
Impact Factor : 7.139

Current Global Reviewer

Peer Reviewed Multidisciplinary International Research Journal
PEER REFREED & INDEXED JOURNAL

SPECIAL ISSUE – 25 Vol 2

Title of the issue : - The Current Issues in Social Sciences in India (CISSI-2020)

© All rights reserved with the College & publisher Price : Rs. 400/-

**Chief Editor – Arun Godam
Latur**

**Guest Chief Editor
Prof. Dr. B. D. Kokate (I/C Principal)**

**Dr. S. S. Undare (Vice Principal)
Dr. G. A. Mohite (Vice Principal)**

**Editor
Dr. R. K. Kale**

**Co-Editors
Dr. S. N. Akulwar
Dr. B. D. Jadhavar
Dr. S. E. Ghumatkar**

Balbhim Arts, Science & Commerce College, Beed

Published BY
Shaurya Publication
Old MIDC , Near Kirti Gold Chowk, Latur
Email- hitechresearch11@gmail.com , 8149668999

Printed By.
Shaurya Offset
Old MIDC , Near Kirti Gold Chowk, Latur
Email- hitechresearch11@gmail.com

EDITION : March 2020

CURRENT GLOBAL REVIEWER

Special Issue 25, Vol. 2
March 2020

Peer Reviewed
SJIF

ISSN : 2319 - 8648
Impact Factor : 7.139

INDEX

1. भारतीय अर्थव्यवस्था और वस्तु एवं सेवा कर (जी.एस.टी.)एक विश्लेषणात्मक अध्ययन 1
डॉ.संभाजी किसन कदम, डॉ.राजकुमार नागवंशी
2. रामदरष मिश्र और आनंद यादव के उपन्यासों में ग्रामीण राजनीति 9
डॉ. अनिल काळे
3. तब से अब तक...सोशल मीडिया और मानव 14
डॉ. अनिल काळे
4. आंतकवाद कारण और परिणाम 19
प्रा.डॉ.जे.एस.ढवळे
5. भारतीय संविधान आणि कलम ३७० 22
प्रा.डॉ. अविनाश पांचाळ
6. ग्रामीण विकास में सूचना और तकनीक का योगदान 27
डॉ. एस. एस. बिरंगणे
7. उपभोग प्रवृत्तीच्यासिध्दाचे विश्लेषणात्मक अभ्यास 30
प्रा.बोगुलवार ए.एच.
8. वर्धा जिल्ह्यातील कृषी घनतेच्या अभिक्षेत्रीय वितरणाचा अभ्यास 33
प्रा. बुद्धघोष मधुकरराव लोहकरे
9. भारतीय लोकशाही आणि धर्मनिरपेक्षतेचे तत्व : एक चिकित्सक विश्लेषण 37
डॉ.चंद्रशेखर काशिनाथ तळेकर
10. दहशतवाद - एक समस्या 40
चव्हाण छगण फुला
11. "डिजिटल पेमेंट प्रणालीचा अर्थशास्त्रीय अभ्यास" 43
प्रा.डॉ. माणिक चव्हाण
12. महाराष्ट्रातील सहकारी बँकांची दशा व दिशा 48
प्रा. अशोकराव नरसिंगराव चित्ते
13. नागरिकत्व दुरुस्ती कायदा : मुद्दे, वाद आणि वास्तव 53
डॉ. सौ. सुनीता चक्रधर दळवी.
14. जागतिकीकरणानंतर भारतातील शेतकरी आत्महत्या एक आढावा 57
प्रा.नितीन दत्तात्रय दारमोड
15. नागरिकत्व दुरुस्ती कायद्यातील अलिकडील समस्या 61
डॉ. वाल्हेकर दत्तात्रय हरिभाउ
16. भारतीय अर्थव्यवस्थेवर नॉटबंदीचे परिणाम 63
डॉ. ढास डी.के.
17. 'ग्रामीण संयुक्त कुटुंबाचे विघटन – एक समाजशास्त्रीय अभ्यास.' 67
डॉ.दत्ता तंगलवाड
18. कॅशलेस व्यवहारांचे विविध पर्याय व त्यांचे परिणाम 71
भगवान शंकरराव देशमुख

दहशतवाद - एक समस्या

वव्हाण छगण फुला

राज्यशास्त्र विभाग / बलभीम कॉलेज, बीड.

भारत व आंतरराष्ट्रीय राजकारणा पुढील सर्वात मोठी समस्या म्हणजे दहशतवाद आहे. दहशतवादाची झळ जागतीक शांतता व सुरक्षेला एक मोठे आव्हान आहे. यात भारताला पण दहशतवादाच्या समस्या भेडसात आहे. भारतामध्ये एका राज्यात धोका संभावतो असे नाही. तर पूर्ण भारतावर त्याचे परिणाम भेडसावत आहे. भारतीय लोकशाही देशामध्ये अशांतता पसरवण्याचे काम दहशतवाद करत आहे. दहशतवादाने जगाला हादरून टाकले आहे. जसेअमेरिका, इंग्लंड, भारत, यासारख्या बलशाली लोकशाही राष्ट्रांना दहशतवादी संघटनांच्या संकटांना सामोरे जावे लागत आहे. यात भारताला सुद्धा दहशतवादाला सामोरे जावे लागत आहे. जसे जम्मू -काश्मीर हल्ल्यात ९० हजारापेक्षा जास्त लोकांना आपले प्राण गमवावे लागले आहेत. ११ सप्टेंबर २००१ रोजी अमेरिकेवर झालेल्या दहशतवादी हल्ल्याने जागतिक राजकारणामध्ये यो पडसाद उमटताना दिसले आहे. ही समस्या गरीब व बलशाली राष्ट्रांना देखील भेडसावत आहे. या दहशतवादाचा सामना करण्यासाठी कोणते प्रयत्न कोणत्या उपाययोजनांचा किंवा साधनांचा उपयोग करावा लागणार आहे याची माहिती घेणार आहोत.

अर्थ : स्वतःच्या राजकिय हेतूसाठी हिंसाचाराचा वापर करून दहशतवादी हल्ले पूर्वीपासून होत आहेत. अशा अनेक क्रांत्या व स्वातंत्र्यामध्ये दहशतवाद दिसून येत आहे. जे फ्रेंच राज्यक्रांती दरम्यान दहशत वादाचा उपयोग केला गेला. विसाव्या शतकामध्ये एक संघटीत शक्ती म्हणून उदयास आलेली होती. या शतकात दहशतवादाला जागतीक स्वरूप प्राप्त झाले होते. या शतकात विज्ञान व तंत्रज्ञानाच्या बदला बरोबरच दहशतवादी संघटणांच्या काम करण्याच्या कार्यामध्ये व हिंसाचारात फार मोठा बदल घडून आला. या कारणामुळे हिंसाचारात फार मोठी वाढ झाली. यामुळे आशिया, आफ्रिका युरोप सारख्या खंडातील अनेक राष्ट्रांना दहशतवादी संघटनेच्या संकटांना सामोरे जावे लागले. जागतीक स्तरावरचा भिषण परिणाम दिसून येऊ लागला.

२) दहशतवाद म्हणजे काय?

दहशतवादाची संकल्पना थोडी गुंतागुंतीची आहे. दहशतवादाच्या व्याख्येसंबंधी राष्ट्रा-राष्ट्रात व विद्वानात पण फरक दिसून येत आहे. साधारणपणे याची व्याख्या केली असता. "राजकिय उद्दिष्टेसाठी किंवा हेतूसाठी हिंसाचार या साधनांचा वापर करणे होय." किंवा एखादया स्तरात भिती व दहशत निर्माण करण्याच्या उद्देशाने केलेली हिंसात्मक गुन्हेगारी म्हणजे दहशतवाद होय.

- * सामाजिक आणि राजकिय व्यवस्थेत परिवर्तन घडवून आणण्यासाठी दहशतवादाचा वापर पुर्वीपासून होत आहे.
- * पहिल्या शतकात ज्यू धर्मीयांची मुलतत्ववादी संघटना सिकारीने धार्मीक उद्दिष्टेसाठी हिंसक साधनांचा वापर केला.
- * अकराव्या शतकामध्ये धार्मीक उद्दिष्टेसाठी हत्या करण्याची परंपरा पश्चिम आशियामध्ये प्रसिद्ध होती. अरब धर्मगुरू हसन साहब यांनी धर्माच्या विरोधी जाणाऱ्यासाठी एक संघटना उभारली.
- * फ्रेंच राज्यक्रांतीपासून राजकिय उद्दिष्टांसाठी हिंसेचा वापर वाढला गेला. या दरम्यान रॉबेस्पियरने निर्माण केलेल्या दहशतीने पन्नास हजाराहून जास्त लोकांची हत्या केली गेली. हत्यासाठी गिलोटीनचा वापर केला.
- * विसाव्या शतकात रशियातील जूलमी झारच्या राजवटीला उलथून टाकण्यासाठी दहशतवादी संघटना निर्माण करून हिंसक साधनांचा वापर केला गेला. चिनमध्ये १९११ च्या राज्यक्रांती दरम्यान व १९४९ च्या माओत्सेतूंगच्या साम्यवादी क्रांतीसाठी हिंसक साधनांचा वापर करण्यात आला.

* दहशतवादाचे प्रकार :

१) **राष्ट्रीय पातळीवर दहशतवाद :** या दहशतवादाचे कार्यक्षेत्र राष्ट्राच्या भौगोलिक क्षेत्रापूरते मर्यादित असून राष्ट्रातील शासनाविरुद्ध दहशतवादी संघटना सक्रिय असतात जसे, श्रीलंकेमधील लिट्टे पुरस्कृत दहशतवाद हा राष्ट्रीय पातळीवरील दहशतवादाचे एक उदाहरण आहे स्वातंत्र्याच्या प्राप्तीसाठी सार्वभौम राज्याची निर्मिती करणे या दहशतवादाची उद्दिष्टे असतात. श्रीलंकेतील तमिळ राज्य स्वतंत्र स्थापन करण्यासाठी